

ЄДНАЙМОСЯ!

Видання Києво-Могилянської Академії

№ 0
жовтень
1999

Дорогі друзі, колеги!

За вісім років, що минули від початку відродження Києво-Могилянської академії, ми всі разом досягли неабияких успіхів. Фактично створена досить розгалужена мережа навчальних закладів різних рівнів, і розпросторення її продовжується. Це унікальне об'єднання в сучасній українській освітній системі. Переконалися, що воно вже дає свої плоди, а ще більше це виявиться в майбутньому. Крім того, це ще й відновлення традицій давньої Києво-Могилянської академії, що мала мережу колегіумів на значній частині українських земель.

Прийшов час узагальнювати набутий досвід, розширювати його і впроваджувати в усіх наших навчальних закладах. Звичайно, це може робитися і робиться на засіданнях Вченої Ради, на сесіях Асоціації колегіумів, у межах міжособистісного спілкування. Але найкращим способом для цього є спеціальне видання, яке ми і започатковуємо нині. Упевнений, що це починання знайде позитивний відгук у кожному ВЗО Києво-Могилянської академії, в кожному колегіумі. Йдеться про реальну інтеграцію всіх нас в єдиний (хоч і різноманітний та багатоаспектний) навчальний комплекс.

Я бажаю успіхів, міцності, професійності й вічного життя нашому новому дитяти. На добру долю...

*В'ячеслав Брюховецький,
Президент НаУКМА*

РУБРИКИ НОМЕРУ:

ХРОНІКА АКАДЕМІЧНОГО ЖИТТЯ * АКТУАЛЬНІ ІНТЕРВ'Ю * ЗНАЙОМТЕСЬ БЛИЖЧЕ * УХВАЛИЛИ * НОВЕ! *
У ЦАРИНИ НАУКИ * ВЧОРА – КОЛЕГІАНТ, СЬОГОДНІ – СТУДЕНТ * У НАС ОТАК. А ЯК У ВАС? * З ДАЛЕКИХ МАНДРІВ
ПОВЕРНУВШИСЬ * ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА * КУЛЬТУРНА МОЗАІКА * З СПОРТИВНОГО МАЙДАНЧИКА *
АКАДЕМІЧНІ УСМІШКИ * НАСТІЛЬНІ ДОКУМЕНТИ ...

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ

Дорогі друзі!

Перед Вами нове періодичне видання. Воно про Вас, членів великої родини – навчально-наукового комплексу “Києво-Могилянська академія”, про Ваше життя і роботу, історію і сьогодення, надії й сподівання, про успіхи й проблеми. Воно – для Вас, усіх, хто живе й працює у нашій сім’ї – в Національному університеті, його філіях, коледжах, колегіумах, для тих, хто прагне бути з нами. І наше найбільше бажання – щоб Ви вважали його справді своїм, привабливим і необхідним.

А це можливо лише за умови, коли Ви будете не тільки його читачами, а й творцями. Тому ми сповнені бажання постійно радитись з Вами з усіх важливих питань його життя – наповнення змістом, спрямування, позиції, оформлення...

Ви, мабуть, уже звернули увагу на те, що сьогоднішній випуск вийшов під нульовим номером. І назва в нього умовна – “Єднаймося!”, хоча вона доволі точно виражає його мету – всіляко сприяти нашому єднанню. Все це не випадково: *найперше ми хотіли б з Вашою допомогою*

стойне ім'я.
тів – “Моги
“Єдина родина”.
Під найвищок
найточнішою
видання під чи
Давайте
та розширення
шньому випуску

дата	прізвище	підпис

Ще кілька – в портфелі редакції, зокрема “Прошу слова!” (про наболіле), “А щоб порадили Ви?” тощо. Про що б хотіли ви читати ще?

Тематика, періодичність і актуальність нашого часопису значною мірою залежатиме від того, чи будуть у нас помічники на місцях. І ми сподіваємось, *що у кожному навчальному закладі з'являться повноважні і добровільні кореспонденти, а також постійні члени нашої редакції.*

І ще одне – *яким накладом повинно виходити наше видання?* Сьогоднішній номер ми направили в усі основні навчально-наукові підрозділи й громадські структури навчальних закладів академічного комплексу. Звичайно, краще було б – кожному співробітникові, студентові, колегіантові. Але це уможливиться, напевне, значно пізніше. А що думаете з цього приводу Ви?

Ваші відповіді, думки і побажання ми хотіли б знати вже до виходу першого числа часопису – **не пізніше 1 листопада поточного року.**

Наперед вдячні всім, хто перейметься нашими турботами. Чекаємо – пишіть, телефонуйте, приїздіть!

Від імені ініціативної
редакції –

В. Зубко

за адреса:

виродн, 2

факс:

(044) 463-69-31

kiev.ua

Вибори президента НаУКМА

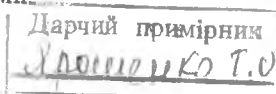

21 травня 1999 року відбулося розширене засідання восьмої сесії Академічної конференції за участю членів Довірчої, Наглядової та Вченої рад, ради колективу та Студентської колегії, представників філій та колегіумів НаУКМА, присвячене виборам президента, що мають проходити згідно з Статутом НаУКМА, кожні п'ять років.

Академічна конференція заслухала звіт президента НаУКМА В.Брюховецького за 1994-1999 роки, попередньо розісланий учасникам конференції, який містить глибокий аналіз діяльності всіх підрозділів Університету та перспективи розвитку на наступне п'ятиріччя. Під час обговорення доповіді виступили член Міжнародної консультативної ради професор Б.Гаврилишин, члени Наглядової ради Г.Удовенко та М.Жулинський, член Довірчої ради М.Кравець. У своїх виступах вони підкреслили особливе місце Академії у відродженні й розбудові української держави.

Після обговорення доповіді члени та учасники конференції перейшли до наступного пункту порядку денного – виборів президента. Попередньо відбулися вибори на посаду президента і у філіях Академії. За їхніми результатами колективами Острозької академії та Миколаївської філії НаУКМА В.Брюховецького обрано президентом НаУКМА.

У виборах в НаУКМА взяли участь члени Академічної конференції та професорсько-викладацький склад, що працює на постійній основі – 143 особи. Лічильною комісією було оголошено підсумки таємного голосування: за В.Брюховецького проголосували 130 чол., проти – 3. Десять бюлетенів визнано недійсними.

Вибори ректора Острозької академії

Відповідно до статуту Острозької академії було створено конкурсну комісію для обрання ректора цього навчального закладу на новий п'ятирічний термін.

Спочатку анонімним опитуванням співробітників і студентів було визначено рейтинг діючого керівника – І.Пасічника.

А 30 червня 1999 р. на спільному засіданні Академічної ради і постійного професорсько-викладацького складу Ігор Пасічник звітував про свою роботу і був одноголосно обраний таємним голосуванням на повторний термін.

В роботі Академічної ради взяв участь ректор НаУКМА Сергій Іванюк.

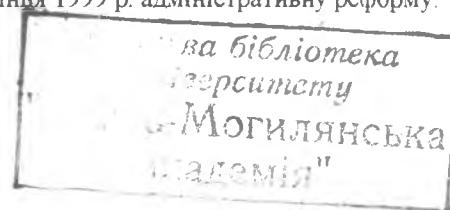
Вибори ректора НаУКМА

27 серпня 1999 року відбулася дев'ята сесія Академічної конференції, яка заслухала й затвердила звіт ректора НаУКМА С.Іванюка за період з 1994 року по 1999 р.

За поданням Президента НаУКМА В.Брюховецького на посаду ректора Національного університету "Києво-Могилянська академія" балотувався Сергій Іванюк, якого й було обрано таємним голосуванням на наступне п'ятиріччя. З 51 присутніх членів Академічної конференції за його кандидатуру проголосувало 47, проти – 3. Один бюлетень визнано недійсним.

Конференція доручила проректору з навчальної роботи підготувати до 1 жовтня 1999 року й подати на розгляд ректору пропозиції щодо організації й проведення методологічного семінару "Liberal Arts в НаУКМА", а проректору з наукової роботи – розробити програму науково-практичної конференції "Проблеми організації та проведення вступного тестування в НаУКМА", яку провести в жовтні 1999 р. Прийнято також рішення розробити й здійснити в НаУКМА до кінця 1999 р. адміністративну реформу.

По роботі й честь

За підсумками експертного й газетного опитування мешканців Миколаєва в рамках щорічної міської програми “Людина року” переможцем в номінації “Наука і освіта” із

89 претендентів визнано ректора Миколаївської філії НаУКМА Леоніда Клименка.

Такої честі Леонід Павлович удостоївся за значний особистий вклад в розбудову україномовної вищої освіти в південному регіоні України та активну громадську роботу.

Семінари для співробітників колегіумів

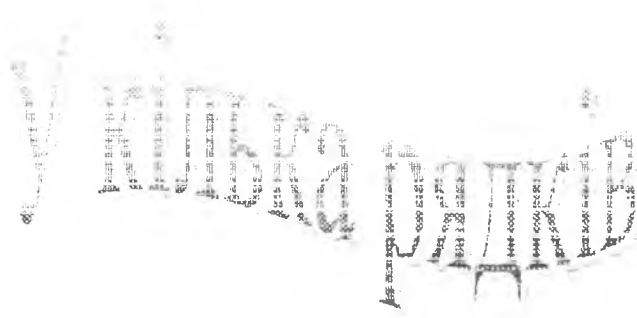
Минулий рік завершився триденним семінаром психологів, які поділилися досвідом роботи з учнями, батьками та викладачами. Особливо зацікавила учасників практика і публікації психолога Тернопільського коледжу Світлани Уніят. Було висловлено побажання наступну зустріч провести на базі цього закладу.

А вже в травні поточного року завдяки фінансовій підтримці Міжнародного благодійного фонду відродження Києво-Могилянської академії в Києві відбувся перший семінар завучів коледжів і колегіумів з навчальної, виховної та наукової роботи. Його учасники ознайомились з діяльністю Києво-Могилянського колегіуму, розробками міжнародного проекту «Читання і письмо для розвитку критичного мислення», представлених лауреатом Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року», викладачем колегіуму О.Богдановою та В.Штурміним і Н.Гайдукевич. Плідною була зустріч з першим заступником голови координаційної ради Міжнародної конференції творчих об'єднань вчителів, головним редактором журналу «Педагогіка толерантності» Ярославом Береговим, який запропонував зробити це видання базовим для публікацій наукових та дослідницьких робіт вчителів колегіумів і вже зробив практичний крок у цьому напрямі, опублікувавши цілу підбірку матеріалів про КМК.

Учасники семінару обмінялись досвідом, обговорили нагальні проблеми, вирішили розпочати створення модулів навчальних планів з урахуванням вимог НаУКМА. У виховній роботі більше уваги буде приділятися упровадженню громадянської освіти та самоврядуванню. Завучі з наукової роботи гаряче підтримали ідею створення Малої академії наук на базі комплексу КМА.

НА ОДНОМУ З ЗАСІДАнь

Цього року в комплексі КМА працювало кілька міжнародних літніх шкіл: в санаторно-оздоровчому комплексі "Пуща-Водиця" – "Філософія права для відкритого суспільства" і "Сучасна літературознавча теорія та модернізація українського письменства у контексті польської, російської та єврейської літератур"; у Миколаєві – поглибленого вивчення англійської мови.

В Таврійському інституті підприємництва і права відбулася посвята в студенти. Нове поповнення привітав Президент України Леонід Кучма.

Міжнародний благодійний фонд відродження Києво-Могилянської академії 22 вересня 1999 року провів семінар з питань діяльності фондів та громадських організацій в рамках програм "Освітні студії НаУКМА" та "Розвиток Інформаційного центру жіночих організацій".

Вдруге мер міста Миколаїв А.Олійник вручив десяти своїм стипендіатам, визначеним спеціальним журі, конверти з нехилою за студентськими мірками сумою – 150 гривень. Серед переможців конкурсу три студенти Миколаївської філії НаУКМА – Катерина Серета, Дмитро Яблоновський і Тетяна Бакурська.

Виконавчий комітет Миколаївської міської ради виніс подяку керівництву НаУКМА за роботу студентів Миколаївської філії під час проходження ними літньої практики в апараті міськвиконкому і висловив сподівання, що така співпраця буде продовжуватись і надалі.

З 1 вересня в Северодонецькому колегіумі діє підготовчий клас. Група дітей п'яти-шестирічного віку працює за спеціальним планом. Основна мета – підготувати малят до школи. Вчать, грають. Але мета серйозна – занурити школярів зросійщеного міста в національне мовне середовище, навчити читати, вільно володіти українською мовою при спілкуванні, а також познайомити з англійською, математичною логікою, ритмікою.

За ініціативою студентів 1-2 жовтня 1999 року відбулася **Всеукраїнська студентська наукова конференція "Українська мова в студентському середовищі України"**. Докладнішу інформацію про цей захід читайте в наступному номері.

Державна акредитаційна комісія акредитувала за третім рівнем спеціальність *менеджмент* у Таврійському інституті підприємництва і права

НОВИЙ СТАТУС ВЧЕНОЇ РАДИ

Згідно з рішенням Академічної конференції в НаУКМА обрано новий склад Вченої Ради. Його відмінність від попереднього, полягає в тому, що, по-перше, членів Вченої Ради обирали навчальні і наукові структурні підрозділи університету, а по-друге, в новому складі більш вагомо представлені Острозька Академія та Миколаївська філія НаУКМА.

Збираючись раз на три місяці, починаючи з вересня 1999 року, Вчена Рада планує обговорювати стратегічні питання

розвитку комплексу закладів Києво-Могилянської Академії, враховуючи інтереси всіх його складових частин від містечка на Контрактовій площі до колегіуму у селі Рожнів, що розташоване на далекому західному кордоні.

Як і раніше, всі засідання Вченої Ради відкриті для всіх співробітників і спудеїв НаУКМА.

В.Полтавець,
голова Вченої ради

На першому засіданні 24 вересня 1999 року Вчена рада нового скликання розглянула такі питання:

- Взяла до уваги інформацію ректорів НаУКМА, Острозької академії та Миколаївської філії С.Іванюка, І.Пасічника та Л.Клименка про підсумки прийому студентів в 1999 р.
- Схвалила концепцію та заходи щодо впровадження в КМА дистанційної освіти.
- Прийняла ухвалу про створення Лабораторії екологічних проблем при кафедрі екології факультету природничих наук НаУКМА, затвердила Положення про неї і рекомендувала ректору призначити її керівником доктора медичних наук, професора В.Замостяна.
- Розглянула проект Положення про інститут здобувачів наукового ступеня кандидата наук і запропонувала керівникам НаУКМА, Острозької академії та Миколаївської філії подати проректору з наукової роботи НаУКМА М.Брику пропозиції щодо змін і доповнень до проекту.
- Затвердила програми вступних іспитів в аспірантуру із спеціальних дисциплін.
- Ухвалила провести 24-26 січня 2000 року Дні науки та 6-у Щорічну наукову конференцію НаУКМА.
- Рекомендувала до друку серії журналу "Наукові записки НаУКМА": Історія, Біологія та екологія, Теорія та історія культури, Економічні науки.
- Затвердила регламент роботи Вченої ради в 1999/2000 навчальному році.
- Затвердила план засідань Вченої ради на 1999/2000 навчальний рік (публікується в рубриці "Документи" цього номера).

- **Ігоре Демидовичу! З кожним роком Острозька академія набуває все більшої популярності й авторитету. Зрозуміло, це відбувається не на пустому місці. Чим знаменним був для неї минулий навчальний рік?**

- Діяльність Острозької академії в цілому, високий рівень наших освітніх технологій та потужну матеріальну базу у 1999 році було відзначено ХХІ міжнародним призом "За якість", що вручався в цьому році в Парижі. На сьогодні таку нагороду серед вищих закладів освіти України має тільки ОА.

Ще одним кроком у розбудові Острозької академії, зміцненні її матеріальної бази стало введення в дію студентського гуртожитку на 150 чоловік, ремонт колишнього монастирського приміщення, де зараз працюють підготовче, заочне відділення та гуманітарний факультет, завершення основних опоряджувальних робіт у церкві капучинів, реконструкція скверу біля головного корпусу академії.

Важливим досягненням також вважаю значний якісний ріст викладацького складу ОА: семеро з них захистили кандидатські дисертації, чотири кандидати наук одержали звання доцента.

Життя Острозької академії досить насичене і має значний резонанс як в Україні, так і за кордоном. Приємною для нас подією стало вручення в серпні цього року Диплому та мантиї Почесного Академіка Острозького Академічного Братства президенту Українського Історичного товариства,

У нас в гостях ректор Острозької академії доктор психологічних наук, професор І.ПАСІЧНИК

професору Любомиру Винару (США). Результатом надзвичайно активної співпраці кафедри історії ОА та ЦІТ стало видання збірника наукових статей "Осягнення історії". Після перебування в Острозькій Академії доктор пан Любомир Винар висловив свої пропозиції щодо майбутньої співпраці, зокрема й в галузі видавничої діяльності.

Острозькою Академією вперше в Україні було реалізовано двосторонній (Канада-Україна) та тристоронній (Канада-Польща-Україна) молодіжний обмін.

І, мабуть, найголовніше наше досягнення – вручення дипломів першим випускникам-бакалаврам культури, історії та економіки.

- А що цікавого було у царині науки, видавничої діяльності?

- Однією з найпомітніших подій у нашому житті стала V Міжнародна конференція "Виховання молодого покоління на принципах християнської моралі в процесі духовного відродження України". Вона є новим етапом у розвитку теорії впровадження християнського виховання у навчальних закладах України. Під час конференції Голова Комітету Верховної Ради України з питань культури й духовності

Леся Танюк вручив спудеям нашої альма-матері стипендії ім. Олександри Копач.

До речі, про стипендії: студенти ОА регулярно отримують гранти відомих представників української діаспори: імені В.Кузя,

Д.Закидальського, О.Собчука та інші. Хіба це не є показником результативності роботи і викладачів і спудеїв?

Важливою подією цього року стало також те, що саме з Острозької Академії розпочалася серія презентацій у вищих закладах освіти України першого англomовного видання "Історія України-Руси" М.Грушевського, здійсненого Канадським Інститутом Українських Студій та діючим при ньому Центром досліджень історії України ім. Петра Яцика. Свято набуло своєї урочистості завдяки участі в ньому представників української діаспори, які безпосередньо працювали над книгою: доктора Зенона Когута, доктора Френка Е.Сисина та доктора Сергія Плохія. Доктор Френк Е.Сисин – головний редактор проекту – обіцяв сприяти глибокому ознайомленню світової громадськості з багатющою історією українського народу.

Гадаю, результативною в Академії можна назвати і роботу редакційно-видавничого відділу. Адже побачили світ 4 підручники, 3 наукові монографії, опубліковано понад 40 наукових статей. Ми пишаємось виданням колективної праці наших учених – енциклопедією "Острозька Академія". Ця праця отримала нещодавно Диплом Міжнародної книжної виставки в м. Києві. Серед останніх наукових видань хотілося б також відзначити "Етюди з історії Острога" М.П.Ковальського. Готується до друку енциклопедія персоналій "Просвітителі Острожчини".

Щодо художнього напрямку, то українська лірика збагатилася збіркою цікавої і небуденної поетеси Світлани Луцкової "Дивне коло".

- Острозька академія була колись й осідком муз ?..

- Чому була? Традиції продовжуються й примножуються. За досягнення у розвитку художньої творчості театральному колективу та камерному хору Острозької Академії

постановою Президії Ради Федерації професійних спілок України було присвоєне почесне звання Народного самодіяльного колективу.

Дружимо з фізичною культурою. Нещодавно у Миколаєві проходив 1 етап Універсиади вищих закладів освіти комплексу Кислово-Могилянської академії "Єдина родина". Додому наші хлопці повернулися з перемогою.

- А чого Ви очікуєте від поточного року?

- На часі – акредитація. Державні ліцензії на програми бакалаврів та спеціалістів ми маємо, але ще повинні завершити акредитацію на право такої підготовки. А це досить копітка робота. Вона вимагає стабілізації кадрової системи та подальшого зміцнення матеріальної бази.

На період акредитації (а це приблизно два роки) ми не будемо відкривати нові спеціалізації. Плануємо лише започаткувати на історичному відділенні спеціальність "Політологія". Очолить цю кафедру молодий доктор політичних наук зі Львова, і я сподіваюсь, що ми створимо свою школу політологів. У планах на майбутнє також створення окремої додаткової спеціальності – соціологія та психологія. Прагнемо створити студентське містечко типу англійських Оскфорда чи Кембриджа. Але загалом, я надаю перевагу не розробці абстрактних планів, а послідовним діям.

- Поділіться, будь ласка, своїми найближчими особистими планами.

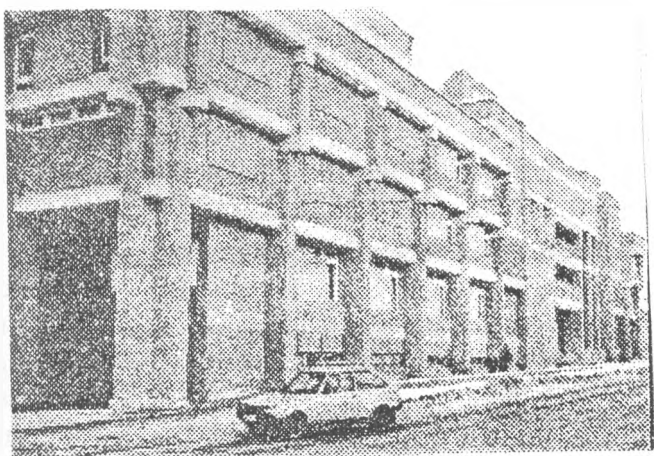
- Мої особисті плани цілком пов'язані з Академією. Я вважаю, що знайшов себе в ній тому, що саме тут не даремно проходить життя, тут можна повністю реалізувати свій потенціал. А тому, на найближчі роки Острозька Академія і є моїм найголовнішим особистим планом.

***

А тепер побуваємо в південній філії університету – у місті Миколаєві. Для цього досить погортати сторінки її друкованого органу – газети “Вагант”, датованої 1 вересня 1999 р.

“І що ж у нас тут новенького?...”

*“І що ж у нас тут новенького?...” - таке запитання стало нормою для кожного студента МФ НаУКМА протягом останніх чотирьох років. Студенти, а особливо старші курси, вже звикли до думки, що кожного наступного року вони обов'язково знайдуть якісь зміни у рідній Alma Mater. Але цього року не все, що з'явилося тут можна побачити, помацати, понюхати (це вже для гурманів) та відчутти іншими засобами зв'язку людини з природою безпосередньо в стінах нашого закладу. Це й обумовило появу кореспондента газети (“Вагант” - ред.) у кабінеті ректора МФ НаУКМА **Леоніда КЛИМЕНКА**.*

Результати його розмови з ректором й вилились у статтю, яку ви всі можете прочитати нижче (а ось це вже нюхати не бажано).

Цього літа Академія більш ніж коли-небудь була схожа на будівельний майданчик. Облаштовувався 4-й поверх адміністративного корпусу, де буде розташовано три нових комп'ютерних класи, два з яких відкриється уже цього року. Будується котельня, що дозволить повністю забезпечити потреби Університету в теплі.

Поряд з цим велися будівельні роботи ще на двох об'єктах, яких з Університету не видно, навіть якщо залізти на самісінький дах. Мова йде про гуртожиток. Ремонт же самих кімнат буде покладено на самих студентів та їх батьків. Причому Академія надає безкоштовно лінолеум, шпалери, фарбу тощо. Кімнати у гуртожитку розраховані на 1-3 особи. У третьому під'їзді гуртожитку буде організовано готель для викладачів на 50 місць. Це дозволить нашому закладу без турбот поселяти викладачів з інших міст і, навіть, країн.

Зараз гуртожиток готовий прийняти 100-120 осіб (студентів). Плата буде не вище за середню стипендію, тобто біля 14 гривень. Але тут буде застосовано індивідуальний підхід щодо кожного окремого випадку. Тобто до уваги братиметься площа кімнати, платоспроможність студента тощо.

Ще одним будівельним об'єктом став будинок на 20 квартир для викладачів Університету.

Загалом нашим закладом було здійснено будівельних робіт на суму 500 000 грн. Поряд з професійними будівельниками активну участь у будівництві брали й студенти нашого закладу, які довели, що робота головою протягом навчального року не заважає їм влітку працювати руками.

Як вдалось дізнатися, до 1 вересня студенти сплачуватимуть за додаткові навчальні послуги тільки 800 грн.

Звичайно ж під час розмови неможливо було обминути питання цього річного прийому. Зокрема, було відмічено деяке зменшення конкурсу. На це, як зазначив Леонід Павлович, існує ціла низка об'єктивних причин:

2. Не було слабких абітурієнтів. Середнього балу нижче 4.5 не існувало.
3. Набрані бали були більші, ніж у попередньому році.
4. Школи скоротили випуск, а ми збільшили набір.

Але існували й суб'єктивні чинники, а саме: прорахунки агітаційної компанії, яку слід починати не у травні, а у вересні. Особливою рисою цього прийому було збільшення кількості контрактників у порівнянні з минулим роком.

Присмодно порадували керівництво Академії спонсорські внески. Цього року їх було на 120 тис. грн., 80 тис., з яких внесла фірма "Дельта-Лоцман", іншу ж суму отримали від фізичних осіб. Окрім грошових внесків Університет отримав обладнання, в якості тієї ж спонсорської допомоги.

Але на тлі всіх позитивних звісток існує досить неприємна новина для всіх без винятку студентів. Справа в тому, що й досі нам не передано приміщення ПТУ-19. Це викликало непередбачуваний у цьому році брак навчальних аудиторій у нашому закладі і призвело до того, що не всі студенти зможуть розпочати заняття з самого ранку. Деяким з них прийдеться включатись з третьої пари. Такий стан речей викликаний тим, що для нормальної роботи потрібно 32 аудиторії, а в нашому розпорядженні є поки що 29. Подібні корективи розкладу триватимуть один триместр. Починаючи з другого триместру, починається підготовка до випускних робіт, яка не потребує аудиторних занять, що й зніме напруження з навчальними приміщеннями.

1. Збільшення вартості навчання (через падіння гривні).

*Скорочений варіант статті
з газети "Вагант", №5(21)
від 1 вересня 1999 р.*

В.Зубко,
*віце-президент НаУКМА
 зі зв'язків з філіями та колегами*

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА

Кілька днів тому - 24 жовтня 1999 року - Вчена рада прийняла ухвалу "Про впровадження в КМА дистанційної освіти". Була схвалена концепція розгортання цієї роботи. Керівникам НаУКМА, філій, факультетів, департаментів, кафедр рекомендовано обговорити можливості своєї участі в ній і до 1 листопада 1999 р. визначити конкретні курси, дисципліни та прикладні сертифікатні програми, які можна було б започаткувати уже в поточному та наступних навчальних роках. Департаменту комп'ютерних наук доручено розробити проект телекомунікаційного зв'язку НаУКМА з Острозькою академією, Миколаївською філією та Таврійським інститутом підприємництва і права, який би ґрунтувався на реальних можливостях навчальних закладів. Висловлювались сподівання, що з часом до цієї мережі під'єднаються й підопічні коледжі та колеґіуми.

Що ж таке дистанційна освіта і чому ми звертаємось до неї?

Дистанційна освіта – один з сучасних, найбільш зручних для багатьох категорій населення і перспективних форм навчання, яка з розвитком телекомунікаційних систем набуває все більшого поширення у світі.

Дистанційною освітою або навчанням на відстані іменують такий спосіб нестационарного, можна навіть сказати домашнього навчання, який не передбачає тривалих безпосередніх контактів викладачів з студентами чи викладачами в аудиторії чи поза нею для отримання чи підвищення кваліфікації, довузівської та фахової підготовки, поглиблення знань. В основі її лежить добре вмотивована й скерована самостійна робота людини, яка вчиться в зручному для себе місці, за гнучким індивідуальним розкладом, маючи однак при собі комплект спеціальних засобів навчання й узгоджену можливість спілкування з викладачем по телефону, електронній і звичайній пошті, а також віч-на-віч. Центр ваги переноситься на студента чи слухача, задоволення їхніх освітніх потреб та забезпечення високої якості підготовки через добре поставлену методичну допомогу і поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Не відкидаючи повністю деякі традиційні засоби заочної освіти (оглядові лекції, виконання контрольних робіт, друковані матеріали, листування поштою, інститут дорадників), цей її різновид надає перевагу новітнім навчальним технологіям і засобам масової комунікації – телебаченню, радіо, електронної пошти, мережі Internet, сучасним носіям інформації і техніці (персональним комп'ютерам, аудіо- і відеокасетам, мікрофішам) тощо. Сучасні засоби, телекомунікації і електронні видання, особливо при інтерактивному, двосторонньому зв'язку, дозволяють подолати немало недоліків

традиційних форм навчання, зберігаючи при цьому всі їхні переваги.

Навчання на відстані суттєво знижує вартість вищої освіти, значно розширює доступ до неї працюючим без відриву від роботи, багатьом іншим категоріям населення – підприємцям, жінкам, жителям віддалених районів, інвалідам тощо. Не дивно, що вона швидко поширюється не тільки в багатих країнах, а й в третьому світі.

Велика потреба у такій освіті і в Україні. На жаль, у нас досі не зроблено суттєвих практичних кроків до її запровадження, і ми опинились в незначній меншості тих, хто такого навчання не практикує. Але деякі підмурки все ж таки створено: в Україні, за деякими даними, на кінець минулого року було більше 100 тисяч підключених комп'ютерів і близько 800 тисяч користувачів. А збільшуються вони щороку чи не в геометричній прогресії...

Багато підстав для того, щоб стати справжнім піонером цієї справи має комплекс Києво-Могилянської академії. Уже сьогодні ми маємо потужний інтелектуальний потенціал, комп'ютерні мережі, значні методичні розробки. Провівши ряд експериментів, напрацювавши додатковий досвід, вона здатна створити необхідну базу й структури дистанційної освіти, які з часом могли б перерости в самостійні заклади, наприклад, в інститут чи навіть університет, отримати з часом радіо- і телеканали і в перспективі стати загальнодержавним надбанням.

Це створило б додаткові можливості не тільки в отриманні вищої освіти для молоді й особливо для дорослих на сучасних принципах передачі й обробки інформації та зворотного зв'язку з студентами, а й зміцнення репутації Києво-Могилянської академії як експериментального, модерного закладу, поширення інформації про нашу країну, залучення до навчання іноземних студентів і аспірантів.

В.Горський,

доктор філософських наук,
професор, завідувач кафедри
філософії та релігієзнавства НаУКМА

Україна і Польща: образ сусіда

В колі зарубіжних колег і друзів, в співпраці з якими наш університет здійснює навчальну, виховну та наукову діяльність, поважне місце належить нашим польським сусідам. Це – зрозуміло, адже давня традиція в історії Києво-Могилянської Академії включає в себе багато яскравих сторінок, що їх вписали речники українсько-польської культурної взаємодії, що ніколи не переривалася впродовж всієї надто непростой, доволі суперечливої історії взаємин наших народів.

Звернення до цієї історії нині – не лише данина інтересу до далекого минулого. Воно відповідає нагальній потребі зміцнення всебічного співробітництва українського і польського народів на нинішньому етапі історичного розвитку.

Тому цілком природною є зацікавленість, яку демонструє нинішнє покоління киево-могилянців щодо осмислення історичного досвіду українсько-польських взаємин. Коли я пишу “києво-могилянці”, маю на увазі не лише представників професорсько-викладацького складу і студентів НаУКМА, а й значно ширше коло, яке утворює досить розгалужена система філій НаУКМА, колегіумів, коледжів, що об'єдналися в ім'я реалізації спільної науково-навчальної концепції, яка втілюється у відродженій Києво-Могилянській Академії.

Результатом такої співпраці й стала Міжнародна наукова конференція “Україна і Польща доби романтизму: образ сусіда”, що відбулася в Кременецькому педагогічному коледжі ім. Т.Г.Шевченка 8-11 вересня 1999 року.

З одного боку конференція ця стала продовженням зусиль, що об'єднують науковців Києво-Могилянської Академії та їхніх польських колег навколо дослідження історії українсько-польської взаємодії. Цій темі, зокрема, присвячувалась велика Міжнародна конференція, що відбулася у вересні 1998 року в м. Тернополі.

Її організаторами були кафедра філософії та релігієзнавства НаУКМА, кафедра ЮНЕСКО в НаУКМА, факультет філософії та соціології Люблінського університету ім. М.Кюрі-Скłodовської й Галицький коледж (м.Тернопіль).

Останнє своє засідання ця конференція проводила в Каменецькому колегіумі, й тим самим нинішня конференція стала логічним продовженням попередньої.

Разом з тим для наших кременецьких господарів цей рік позначений збігом двох ювілейних дат (190 років від дня народження й 150 років від дня смерті) їхнього знаного земляка Юліуша Словацького. В цьому сенсі конференція, що її організовували кременчани в співпраці з НаУАМА, була для

них важливим етапом у серії заходів, що здійснюються цього року у зв'язку зі вшануванням Юліуша Словацького.

Власне, пам'яті його присвячувалося урочисте відкриття конференції, на якій із вітаннями до вчених, що зібралися тут, звернулися директор колегіуму проф. А.Ломакович, директор польського інституту в Києві д-р П.Козакевич, Представник міської адміністрації Мацей Місковець оголосив привітання конференції Прем'єр-міністра Республіки Польща.

Після цього учасники конференції відвідали пам'ятні місця, пов'язані з іменем Юліуша Словацького, взяли участь в урочистій месі в костелі.

Наступні два дні були присвячені обговоренню досить широкого кола проблем, пов'язаних з аналізом стереотипів уявлення України в добу Романтизму, розгляду філософських проблем романтичної культури. Спеціальні засідання присвячувалися питанням “Юліуш Словацький і України”, а також “Кременець і Ю.Словацький”.

У роботі конференції приймали участь знані вчені – Гр.Грабович (США), проф. Е.Касперський, проф. Ст.Маковський, д-р А.Фабяновський та інші польські вчені.

Українську науку репрезентувала представницька делегація з НаУКМА (проф. Н.Яковенко, проф. В.Горський, проф. Ю.Сватко, проф. В.Малахов, доц. І.Лисий, доц. Т.Чайка), а також вчені зі Львова, Тернополя, Івано-Франківська, Кам'янця-Подільського.

З цікавими науковими доповідями виступили викладачі Кременецького колегіуму, к.ф.н. О.Василишин, В.Собчук, провідний науковий спеціаліст Кременецького краєзнавчого музею Г.Черняхівський.

Органічним доповненням до наукових дискусій, що точилися в залах засідань, стали змістовні екскурсії по м.Кременець, до Вишнівця, Збаража, Почасва, Білокриниці.

Перед учасниками конференції виступив молодіжний театр “Літературна кав'ярня (м.Хожув, Польща).

Тим самим, завдяки великій роботі, яку провів оргкомітет конференції, дні в Кременці яскраво продемонстрували плідність творчої взаємодії сусідів-братів – українців і поляків, науковців НаУКМА і Кременецького колегіуму, вчених різних галузей гуманістики – філософів, істориків, літературознавців, мистецтвознавців, лінгвістів.

На часі підготовка до друку збірки наукових доповідей учасників конференції, яка, сподіваюся, збагатить сукупний здобуток науковців-дослідників історії україно-польських культурних взаємин.

Світлана Луцькова

Микола Павлович Ковальський

До 70-річчя з дня народження

Микола Павлович Ковальський народився в сім'ї Лідії та Павла Ковальських в Острозі на Волині.

Інтерес до історії у нього зародився ще у шкільні роки, коли юнак, вивчаючи доступну літературу, складав хронологічні таблиці з історії різних країн.

Після закінчення з золотою медаллю середньої школи (1947), вступив до історичного факультету Львівського державного університету, де отримав серйозну теоретичну підготовку і перші навички роботи з джерелами.

Доля склалася так, що талановитому студенту довелося йти працювати. Тому він перевівся на заочне відділення університету. Першим місцем його роботи став Острозький краєзнавчий музей, де протягом місяця в серпні 1950 р. під керівництвом відомого краєзнавця Йосипа Новицького молодий історик систематизував та інвентаризував матеріали археологічних розкопок.

З вересня 1950 р. розпочалась педагогічна діяльність М.П.Ковальського – він став викладати в Острозькій семирічній школі № 3 спочатку англійську мову, пізніше – історію.

Робота в школі приносила моральне задоволення, але вабила до себе наука, тому в листопаді 1953 р. Микола Павлович вступив до аспірантури Львівського університету. Дисертація була підготовлена у 1956 р., але на захист довелося чекати. Після закінчення аспірантури біля двох років (1956 – 1958) він працював у Львівському обласному інституті вдосконалення вчителів методом кабінету педагогіки.

У 1958 р. Микола Ковальський успішно захистив дисертацію на ступінь кандидата історичних наук на тему: "Зв'язки західноукраїнських земель з Російською державою (друга половина XVI – XVII ст.)".

Проте для талановитого молодого історика не знайшлося постійної роботи на історичному факультеті Львівського університету, де протягом року він читав лекції і вів практичні заняття, керував науковою роботою студентів, в тому числі – дипломними роботами. Тому з листопада 1959 р. Микола Павлович влаштувався на роботу в Український державний музей етнографії та

художнього промислу АН України у Львові. Микола Ковальський, як завжди, відповідально ставився до своєї роботи: їздив в етнографічні експедиції, де збирав архайчні знаряддя праці та предмети побуту, організовував виставки.

У той же час він вивчав життя шахтарів, проводив анкетування, систематизував дані. Результати обох напрямів етнографічних досліджень молодого вченого були підведені та проаналізовані ним у ряді наукових статей, у тому числі і в академічних виданнях. У серпні 1962 р. згідно з конкурсом, Микола Ковальський був обраний завідувачем відділу етнографії музею.

У 1960 р. в житті Ювіляра відбулась щаслива подія: він одружився з Любов'ю Кирилівною Жижко, яку привіз до Львова з рідного Острога. Вони прожили разом 12 щасливих, хоч і непростих років до передчасної смерті дружини, любов та повагу до якої Микола Павлович проніс через усе своє життя.

Народження двох доньок – Тетяни та Ірини – принесло молодій сім'ї і радість, і проблеми, пов'язані з відсутністю житла. Тому Микола Павлович прийняв запрошення переїхати в робітниче місто Кривий Ріг на Дніпропетровщині, щоб працювати на Криворізькому загальнонауковому факультеті Дніпропетровського державного університету. Незабаром його було призначено на посаду декана цього факультету. Саме тоді вперше в історії підрозділу були проведені наукові конференції та видано тези доповідей.

У 1967 році відомий вчений-аграрник Дмитро Пойда, який очолював кафедру історії СРСР та УРСР в Дніпропетровському університеті, запросив Миколу Ковальського працювати доцентом. Більше чверті століття життя й діяльність Ювіляра були пов'язані з цим закладом. Невдовзі Микола Павлович став деканом історико-філологічного факультету, а з січня 1978 – очолював кафедру джерелознавства та історіографії. Саме тут відшліфовувалась його майстерність Вченого і Педагога, саме тут навколо нього почала формуватись наукова школа, що діє та розвивається й сьогодні.

Микола Ковальський провів справді титанічну працю по виявленню, аналізу та систематизації величезного кола документальних і нормативних джерел, як вітчизняних, так і іноземних, що втілюся у підготовку і видання ним серії книг із джерелознавства історії України XVI – першої половини XVII ст., низку посібників для студентів із музеєзнавства, історичної бібліографії. Частина цих видань здійснена у співавторстві зі своїми колишніми студентами, потім аспірантами, а на час видання – з колегами Юрієм Мициком, Олегом Журбою, Геннадієм Виноградовим, Юрієм Святцем та іншими.

Протягом багатьох років М.П.Ковальський був відповідальним редактором унікального для України міжвузівського збірника наукових праць, присвяченого теоретико-методологічним та конкретно-історичним актуальним проблемам вітчизняної історіографії та джерелознавства, який видавався з 1983 р. на базі кафедри історіографії та джерелознавства.

Підготовка та проведення на базі кафедри у 1983 р. IV Всесоюзної конференції з джерелознавства, спеціальних історичних дисциплін та їх викладання у вузах, а також у 1984 р. – VIII Всесоюзної історіографічної конференції значною мірою сприяли розвитку вітчизняного джерелознавства, давали можливість науковцям спільно шукати подальші шляхи розвитку науки.

В цей час Микола Павлович підготував і в листопаді 1984 р. блискуче захистив у Московському університеті докторську дисертацію на тему: *“Джерела з історії України XVI – першої половини XVII ст.”*. Вона стала результатом багаторічної наполегливої праці по вивченню різноманітних джерел. Її матеріали та висновки стали значним внеском у розвиток української історичної науки. Дисертація могла бути захищеною в Києві, а не в Росії, якби не протидія тодішнього голови спеціалізованої вченої ради Інституту історії АН УРСР Ю.Кондуфора.

Ще будучи доцентом і кандидатом, Микола Павлович щиро ділився своїми знаннями з колегами. Його широка ерудиція, величезна працездатність приваблювали послідовників. Під його керівництвом захищено 25 кандидатських дисертацій. Серед його учнів вже є 6 докторів.

За заслуги у підготовці висококваліфікованих спеціалістів, розвиток і впровадження наукових досліджень йому у 1991 р. було присвоєно почесне звання заслуженого діяча науки і техніки України.

Протягом багатьох наповнених працею років наукові інтереси проф. М.Ковальського були різноманітними за тематикою при збереженні єдиного напрямку. Але любов до рідного міста з його середньовічними замком і вежами, овіяними вітрами століть, постійно жива у його серці. Вона позначилась на проблематиці досліджень, участі у діяльності заснованого з ініціативи Миколи Ковальського та нині покійного острозького краєзнавця Петра Андрухова історичного краєзнавчого товариства “Спадщина” ім. князів Острозький та проведенні наукових конференцій “Острог на порозі 900-річчя”, які збирали дослідників історії Волині з різних міст і містечок України.

Справжній патріот, почесний громадянин рідного міста, він багато зусиль доклав для відкриття в Острозі вищого навчального закладу, який би міг стати відродженням традицій славетної Острозької Академії XVI-XVII ст. і самого міста як волинських Атен.

Сьогодні професор Микола Ковальський – проректор з наукової роботи Острозької Академії, в якій існує унікальне в українській науці та вищій школі явище: всі п'ятеро постійних співробітників заснованої професором кафедри історії – його учні, представники однієї наукової школи – школи Миколи Павловича Ковальського. Частина з них переїхала до Острога з Дніпропетровська, частина – підготовлена вже в Острозі.

Не припиняються наукові дослідження, керівництво науковою роботою студентів та аспірантів. Микола Ковальський залишається генератором нових наукових ідей, які продовжують втілюватись у життя. Так, у 1997 р. колектив авторів під його науковим та організаційним керівництвом здійснив енциклопедичне видання *“Острозька Академія XVI – XVII ст.”*. Недавно вийшла перша частина його книги *“Етюди з історії Острога”*, у стадії завершення – монографічне дослідження *“Вступ до джерелознавства”*. У 1998 р. Микола Ковальський був обраний академіком Міжнародної Слов'янської Академії Наук.

А студенти мають шасливу можливість прилучитись і до творчої лабораторії Метра, і слухати його глибоко наукові, але легкі для розуміння лекції.

Многії літа Вам, вельмишановний Миколо Павловичу, зичать співробітники й студії всього комплексу Кисво-Могилянської академії! Творчого натхнення, міцного здоров'я й щасливої долі на довгі-довгі літа!

*Мар'ян Андрусенко,
студент першого року навчання
факультету гуманітарних і суспільних наук*

ПЕРШІ ДНІ СПУДЕЯ-ПОЧАТКІВЦЯ

**Як Борис Тарасюк закликав звеселитися,
а Ліна Костенко – звільнитися від страху**

Маю вам похвалитися – цього року я вступив до Києво-Могилянської академії. Одинадцять років напруженого навчання у школі, випускні іспити та божевільне літо вступних екзаменів і тестів (а конкурс цього року в залежності від факультету був від 4 до 14 чоловік на місце), зрештою, завершилися тріумфальним входженням на територію Академії. Не подумайте, ніби я хвалько. Просто передаю вам відчуття мої і ще 481 вступника бакалаврату, яких нещодавно прийняла до свого лона ALMA MATER – Національний Університет “Києво-Могилянська Академія”.

І як прийняла! З урочистостями, поздоровленнями, настановами і... клятвою: “Входячи до храму національної духовності, осередку муз, просвітництва і науки, до твердині історичних змагань за незалежність і державність України, своїм ім'ям і совістю **КЛЯНУСЬ!** Сумлінно опановувати здобутки світової культури, невтомно долати шлях до істини, а, пізнавши, ніколи її не зрадити **КЛЯНУСЬ!**”¹

Урочисто заграв гімн усього студентства і професури “Gaudeamus igitur...”, а над академічною площею були підняті жовто-блакитний стяг України і синя фана Академії, бо, як сказала одна з випускниць магістеріуму, НаУКМА – це держава у державі зі своїми звичаями та традиціями. До останніх належить і випробування... черепахою Альмою. Ректор Академії пан Іванюк розповів нам, що цю черепаху подарували студенти-випускники,

і відтоді вона влаштовує першачкам останній тест літа – випробування поглядом. Хто його витримає – стане відмінником, а хто ж ні – то вже ні. На щастя, екзамен склали всі, а символ мудрості та консерватизму черепаху Альму студентки магістеріуму поклали до комфортабельного кошика.

Привітальний “мессидж” студентам від Президента Кучми зачитав міністр закордонних справ України Борис Тарасюк. А від себе він додав таке: “У студентському гімні, що лунав на цій площі, за давнім звичаєм співається: “Звеселімося, браття!”.

Президент НаУКМА Вячеслав БРЮХОВЕЦЬКИЙ, Ліна КОСТЕНКО та ректор Сергій ІВАНЮК

Майже тридцять років тому я вступив до цього неповторного студентського племені. Однак сьогодні знову хочу повторити цю фразу: “Звеселімося!”. Бо у вашому житті настала прекрасна пора мрій, надій і віри у непереможність юнацького бажання подолати і змінити цей рутинний світ на царство таланту, вільної думки і вільного слова”.

І ми звеселилися. Хто – пляшечкою пива, яке в студентських вустах смакує значно краще, а хто – на концерті камерної музики, який в Конгрегаційній залі Академії давали Світлана Шабалтіна (клавесин) та Олег Кудряшов (флейта). Та, гадаю, родзинкою вечора стало театральне дійство та святковий феєрверк у виконанні акторів Студентського театру “LUDUS” і Київського експериментального театру. Поділ іще довго не міг заснути – на вулиці стояла ніч, а на академічній площі гупала децибелами студентська дискотека.

Тим важче було прокидатися наступного дня і поспішати на першу лекцію, яку традиційно в День знань в НаУКМА читають науковці зі світовим ім'ям. Цього року на тему "Гуманітарна" аура нації" доповідала не хто інший як сама Ліна Костенко. Скажу чесно, якимось ніяковієш, на власні очі бачачи і власними вухами слухаючи людину, оповиту такою ж пеленою легенди, як і її Маруся Чурай.

- Яке в тебе враження від лекції? – запитав я у своєї однокурсниці Антоніни Щурук.

- Послухати саму Ліну Костенко – про таке раніше я могла хіба що мріяти. Пані Ліна – епохальна особистість і важко не погодитися з президентом НаУКМА паном Брюховецьким, який представив нам цю поетесу як особистість, "що не виділяється на тлі метушні, такої виразної зараз в Україні. Але яка виділяється на тлі вічності, що залишиться назавжди". Особливо мені запам'яталася фраза Ліни Костенко: "Не шукайте приниження там, де його немає, але не припускайте приниження там, де воно є". Це з відповіді на запитання "Чи не є приниження для нас слова гімну "ЩЕ НЕ ВМЕРЛА Україна?". Я обов'язково спробую записатися на курс лекцій, що буде читатися в Академії Ліною Костенко навесні. Така нагода випадає раз у житті.

- Ліна Костенко взагалі переконана, - продовжує мій добрий колега Павло Сарнацький, - що нам вже давно пора покінчити з комплексом меншовартості. Заклики "Вставайте з колін!", "Прокидайтеся!" вже дійсно не є актуальними, особливо для нас, молодих. І справді, "нація на колінах – дуже несимпатичний силует". Отож лекція пройшла, що називається, на ура і пані Ліна постала на розтерзанні допитливих спудеїв:

- Де можна придбати Ваші книги? Чому Ви не перевидаетесь?

- Я не люблю перевидаватися. Роки вже минули і настала нова дійсність і нова реальність – треба їх збагнути і зробити свою справу. Поки тут співають "Ще не вмерла Україна", я поїхала туди, де вона вже вмерла – працюю в історико-культурній експедиції в Чорнобильській зоні. Їжджу по кілька разів на рік. Одягаю камуфляж, навіть без респиратора. Я, і ще півтора десятка спеціалістів. Рятуюмо все, що можна. До цієї весни ми вже опрацювали всі мертві села десятикілометрової зони. Плануємо відкрити музей Чорнобиля, аби показати, що там є, а то всі туди йти бояться. Треба не боятися і ви побачите, що можна врятувати все, що врятувати потрібно. Там я працюю архівістом, а

для письменника це дуже цікаво. Піднімаю покинуті архіви і пізнаю в такому вигляді, в якому її ніхто не знає. Чи безпечно це? Я там з 1991 року – ще не вмерла Україна, як бачите. Просто нічого не треба боятися, бо як людина боїться, то вмере. Умере і все тут. Я не змогла злякатися, не зуміла, через те, що там така трагедія! Треба боятися тільки страху, бо страх паралізує. Це є небезпечно, але я відчула себе погано тільки раз – коли моя дочка приїхала і почала давати всілякі ліки від радіації.

Про все це написала в своїх книжках. Скоро буде видано чимало моїх книг, бо понаписувала я за цей час багато. Моє "Берестечко" (видане цього року) можна купити у видавництві "Український письменник", але, кажуть, можна іще деінде.

- Чи писали Ви коли-небудь на замовлення?

- Так, звичайно. Доповідь вам же написала. Писала я і на своє власне замовлення. Так, зараз написала три документальні повісті про Чорнобиль. Тільки не думайте, що то є похмуре. Вийде друга повість – сміятися будете. Нація повинна висміятися. Скільки можна скаржитися. Але, я думаю, хто не вміє, то і не буде. А ви – молоді, ви переможете.

- Чи може окрема особистість змінити гуманітарну ауру нації? Чи потрібна консолідація зусиль еліти?

- Потрібна еліта, потрібна консолідація зусиль і одна людина може!

- Яке Ваше життєве кредо?

- Життєве кредо не висловиш словами. Життєве кредо є в житті. Моє життєве кредо – це поезія.

У допитливих студентів ще були мільйони запитань до поетеси, але імпрізовану конференцію довелося перервати через урочистості – пані Ліні були вручені диплом та мантию Почесного професора НаУКМА.

Від цього пані Ліна почувалася досить ніяково. "Це для мене була велика несподіванка. Раптом одержую листа, що мене обрано почесним професором. В мені немає тої, знаєте, професорської солідності. Головне – я рада зустрічі з вами. Маю ще щось сказати: "Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus. Vivat academia, vivat proffessores, vivat studentstvo!"

Ось такі медові враження залишилися в мене від перших днів у ALMA MATER. Тепер же мої повіки нахабно стуляє сон, а завтра так рано вставати на лекції. Що ж, побачимось в Академії.

У цій рубриці редакція має намір висвітлювати кращий досвід роботи навчальних закладів КМА

Перше слово надаємо директору Києво-Могилянського колегіуму Олександрові КОВАЛЬЧУКУ, який почав розбудову своєї авторської школи практично одночасно з відродженням Києво-Могилянської Академії, а в наступних випусках – його колегам-однодумцям.

Запрошуємо до розмови й дискусій про сучасні навчальні технології в середній ланці освіти усіх педагогів, а особливо творців авторських програм.

ВІСІМ РОКІВ ПОШУКУ

Вісім років існує Києво-Могилянський колегіум – вісім років праці, творчості, злетів, падінь, втрат і надбань.

Починалося все з юнацького запалу, бажання самоутвердитись шляхом реалізації ідей, котрі, нам здавалося, нові або ж ніким ще не втілені в практику. Педагоги, які стояли біля витоків колегіуму, віддали йому частку свого життя, і хоч би як склалася їхня доля надалі, ми широко вдячні їм за те, що вони зробили, що вони були разом з нами. Хтось переріс колегіум, хтось не витримав копійки буденщини, хтось знайшов себе в іншому, а дехто залишився, щоб довести до логічного завершення розпочате.

Ми рано зрозуміли дві прості речі, які допомогли нам вижити і вистояти у цей нелегкий час. Перше – за нас ніхто нічого не зробить, поклатись треба тільки на свої зусилля, якщо уже взялися за справу; і друге – немає більшого щастя для вчителя, ніж бачити щодня привітні усміхнені дитячі очі. Недарма ж усі хотіли, щоб кожна школа була школою радості.

Тому поблукавши манівцями експериментів, ми зупинились на ідеї створення психолого-комфортної атмосфери в школі, наповнення навчального процесу духом співпраці і обопільного зацікавлення наслідками роботи. Намагаємось відродити дух самоцінності навчання взагалі, а не для медалі...

Важко це зробити, коли немає соціального замовлення на розумну освічену людину, ще важче з батьками, які обтяжені не найкращим власним шкільним досвідом. Але попри все справа рухається, бо за неї взялись однодумці.

Ідея толерантної педагогіки – це наша ідея, яку ми послідовно намагалися втілити у практику колегіуму впродовж всього часу його існування. Це і обов'язкове звертання до дітей на "Ви", і "прозорі кордони" рівневих груп під час вивчення математики, іноземної та

рідної мови, частково-роздільне навчання хлопців і дівчат, що знімає масу проблем психологічного характеру, та інше.

Однак, мабуть, найголовніше у педагогіці толерантності – потреба змінити себе, відмовитись від традиційних прийомів спілкування з дітьми та подачі матеріалу. Відсторонитися, забути про себе, як про центр навчальної діяльності під час уроку, бо ти не чийсь рупор, не передавач знань. Вчителеві треба навчитись вчити (даруйте за тавтологію), а для цього потрібно забути, що є хороші і погані учні, а пам'ятати, що насамперед вони діти і їхні сльози на стільки ж трагічні, як і інші – просто причини для сліз у нас різні. І треба все зробити, щоб цих сліз у нашій школі не було.

Треба також відзначити, що з самого початку нам дуже повезло: весь час роботи колегіуму йому допомагають Національний університет "Києво-Могилянська академія" і Головне управління освіти міста Києва, зокрема й його начальник Борис Михайлович Жебровський. І як начальник управління, і як перший заступник Голови Творчої Спільки учителів України він постійно вболіває за поступальний розвиток навчально-виховного процесу, підтримує тих, хто ризикує йти незвіданими шляхами, експериментує. Саме завдяки його турботі колегіум отримав своє приміщення, без чого він, можливо, і на світ би не з'явився.

А щодо НаУКМА, то ми – одна сім'я: разом ставали на крило, разом торували незвідані шляхи, разом кували свої перемоги. І найбільша з них – це вступ до університету у цьому році 17 наших вихованців першого випуску.

Авторизований і доповнений варіант статті з журналу "Педагогіка толерантності", 1999, 1

Наукова бібліотека
Університету
"Києво-Могилянська
академія"

ОСОБЛИВІ УМОВИ ПРИЙОМУ: чи спрацьовують вони?

Вже вкотре порушується на різних рівнях питання про ефективність особливих умов прийому до НаУКМА. Черговий поштовх до цього дало обговорення питання "Про підсумки прийому студентів в НаУКМА, Миколаївській філії та Острозькій академії в 1999 р."

І небезпідставно! Достатньо подивитись на таблицю, що публікується на наступній сторінці, щоб переконатись – тут не все в порядку. Випускники більшості колегіумів, що вступають на загальних підставах, не витримують конкурсних змагань. А найприкріше те, що навіть ті, хто зараховується без вступного тестування, нерідко відсіваються вже після першої сесії.

Що тут відіграє вирішальну роль: невисока якість підготовки колегіантів? недосконалі умови відбору претендентів? невиконання їх? чи може ще щось?...

Ясно одне: встановлені кілька років тому тимчасові правила перестають працювати і потребують змін. Про це буде йти мова на березневому засіданні Вченої ради комплексу КМА в присутності керівників колегіумів, коледжів і філій при обговоренні питання "Про рівень підготовки випускників колегіумів". Але це та проблема, яка не розв'язується одним махом. Вона потребує тривалого, всебічного обговорення і виваженого рішення.

То ж давайте заздалегідь поміркуємо разом. Особливо хотілося б знати, що з цього приводу думають директори і вчителі колегіумів, їхні випускники.

А поки що публікуємо кілька варіантів відповідей. Яка з них, на Ваш погляд, найбільш прийнятна?

* Нагадуємо, що згідно з діючим положенням на бакалаврські програми НаУКМА приймаються не більше двох кращих випускників колегіумів університету. Крім встановленого переліку документів вони подають також рекомендацію педагогічної ради колегіуму, схвалену таємним голосуванням трьома чвертями її постійного складу, що підтверджується відповідним витягом з протоколу засідання.

Розпорядженням президента НаУКМА від 07.06.99 р. № 28 колегіумам, що працюють під патронажем НаУКМА, надане право направляти по два кращих випускника також до Острозької академії та Миколаївської філії.

В Миколаївській філії у 1998 р. кількість рекомендованих до вступу випускників колегіумів регламентувалася за принципом "один колегіант від одного випускного класу", а в 1999 р. кожному випускникові своїх колегіумів просто додавали до набраної ним суми ще 10 балів.

Ректор Острозької академії І.Пасічник пропонує встановити для кожного колегіума квоту не 2, а лише 1 місце.

Керівник департаменту економічних наук професор О.Ястремський виступає за збереження пільг для існуючих філій, проте визначати пільговика, на його думку, повинна система вступних тестів Академії. Один з варіантів може бути таким: пільгове місце надається колегіуму за умови забезпечення певної кількості вступників до Академії (наприклад, 10). Якщо за конкурсом вступає К вступників, то пільгове місце надається вступнику, що має рейтинг $K + 1$ згідно з системою вступного тестування Академії.

А що пропонуєте ВИ?

ВІДОМОСТІ
про вступників коледжів НауКМА, які у 1999 році вступали
до навчальних закладів комплексу КМА

	Всього по ком-плексу	НауКМА						ОА						МФ					
		Всього	КМК	СК	Б	ГК		Всього	КМК	СК	Б	ГК		Всього	КМК	СК	Б	ГК	
Вступало	59	51	33	4	6	8		6	1	1	2	2		2	-	-	2	-	
Вступило	31	23	17	1	2	3		6	1	1	2	2		2	-	-	2	-	
з них:																			
за особливими умовами (квота коледжів)	17	9	5	1	2	1		6	1	1	2	2		2	-	-	2	-	
на загальних підставах	89	89	8	-	-	1				-	-	-							
переможці олімпіад	-		-	-	-	-				-	-	-							
переможці МАН (1 місце)	-		-	-	-	-				-	-	-							
за контрактом	2	2	2	-	-	-				-	-	-							
за розпорядженням президента	3	3	2	-	-	1				-	-	-							

Умовні позначки:

ОА - Острозька академія
МФ - Миколаївська філія
КМК - Києво-Могилянський коледж
СК - Запорізький "Січовий коледж"
Б - Черкаський коледж "Берегиня"
ГК - Галицький коледж

Юрій Пощенко,
Голова Студентської Колегії НаУКМА

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ В НАУКМА

Студентське самоврядування в НаУКМА сьогодні представлено на трьох рівнях:

Старости факультетів, старости груп — студенти, що обираються своєю групою або факультетом або призначаються деканатами (в разі відсутності бажаних) для виконання певного кола обов'язків.

Структура: відсутня.

Студентська Колегія (СК) — представницький виборний орган студентського самоврядування в НаУКМА, що представляє і захищає інтереси всіх студентів НаУКМА перед Адміністрацією. Створена за ініціативою студентів у 1995 році. Структура: Голова і представники факультетів (по 1 з факультету), які є водночас відповідальними у справах: навчального процесу, гуртожитку і забезпечення студентів житлом, дозвілля й оздоровлення студентів, зв'язків з громадськістю та міжнародних зв'язків, фінансів та fund-raising'у, зв'язків із студентством.

Старостат гуртожитку — орган, створений СК як підзвітний та підконтрольний їй з метою контролю і попередження конфліктних ситуацій, що виникають у гуртожитках НаУКМА.

Структура: Голова Старостату Гуртожитку і старости поверхів

Студентська Колегія.

СК посідає зараз центральне місце в системі студентського самоврядування в НаУКМА, оскільки це практично єдина студентська організація, що має закріплені в статуті права (Положення про Студентську Колегію) представляти інтереси і захищати права всіх студентів НаУКМА як перед адміністрацією закладу, так і у зовнішніх стосунках.

Для конкретності наведу приклади проблем, що вирішує СК постійно: розподіл матеріальної допомоги серед студентів, участь у присудженні грантів та премій, контроль процесу поселення в гуртожитках (спільно зі Старостатом гуртожитку), заміна/звільнення викладачів (у разі обґрунтованих претензій з боку студентів), участь у розгляді справ про відрахування зі складу студентів НаУКМА за дисциплінарні порушення, підтримка студентських ініціатив, робота зі студентськими організаціями, запити до Адміністрації...

Це, звичайно ж, далеко не повний список. У зовнішній же діяльності СК можна виділити 2 напрямки: підтримка студентського самоврядування в Україні (з цією метою СК виступила співзасновником УАРСС — Української Асоціації Розвитку Студентського Самоврядування — організації, що почала діяти нещодавно, зараз набирає обертів і ставить собі за мету створення у всіх вищих навчальних закладах України дієвих органів

студентського самоврядування на кшталт Колегії).

Другий напрямок — це встановлення і розвиток співпраці з органами студентського самоврядування інших країн. Тут теж є успіхи, головним серед яких можна вважати гарні стосунки з органами всіх рівнів студентського самоврядування вищих навчальних закладів Польщі, і насамперед, це — обмін досвідом.

Але, попри видиму дієвість і з урахуванням потенційного рівня функціональності та всіх невикористаних можливостей, від Колегії можна чекати більшого. Звичайно ж, у студентського самоврядування в НаУКМА є проблеми...

Основні недоліки існуючої системи студентського самоврядування в НаУКМА

- Практична відсутність чітко сформульованих повноважень, обов'язків, інструкцій для членів студентського самоврядування.
- Відсутність чітко сформульованих санкцій за неефективну роботу членів студентського самоврядування як з боку Адміністрації, так і з боку студентства.
- Юридична неможливість впливати на процес прийняття важливих рішень Адміністрацією, навіть якщо вони тісно стосуються студентства і попередньо відомо, що матимуть сильний резонанс і опір з боку студентів.

- Розрізненість і незв'язність структур студентського самоврядування (старости груп, старости гуртожитку, СК).

З урахуванням цих недоліків і висновків, зроблених під час роботи Студентської Колегії з моменту її заснування, тепер розробляється проект реформи всієї системи студентського самоврядування. (проект почав розроблятися, до речі, після відвідання Польщі).

Хоч ця коротка стаття й не претендувала описати всі нюанси студентського самоврядування в НаУКМА, проте сподіваюсь, вона познайомила зацікавлених з його засадами і проблемами, можливо, допомігши цим самим зародженню й реалізації нових ідей.

Як бачите, студентське самоврядування — штука потенційно дуже потужна і серйозна. Але конкретна ситуація вимагає окремого підходу, і тільки від вас, вашого бажання і організованості залежить доля студентського самоврядування вашого закладу.

Положення про СК, затверджене Академічною Конференцією, а також досить багато іншої цікавої і корисної інформації можемо надіслати всім бажаючим з метою передачі досвіду.

З зауваженнями і пропозиціями звертайтеся:

Адреса для листування: Київ-070, вул. Сковороди-
2, НаУКМА, Студентська Колегія.
E-mail: colcgia@ukma.kiev.ua
E-mail автора: yurick@alicc.ukma.kiev.ua

TEXAS A&M - МИКОЛАЇВ

*“Восени птахи повертаються
до теплих країн...”*

Підручник природознавства
для 3 класу

Попри законів природи з річного стажування в Америці повернувся Вадим Павлович Черкасенко, завідувач кафедрою фізико-математичних наук.

- Поздоровляємо Вас з поверненням до рідних стін, Вадиме Павловичу! І одразу ж до найцікавішого: по-перше, чи правда, що, як дехто стверджував, Ви в Америці одружилися, а по-друге, чому ж Ви там не залишилися”?

- Дякую за теплі слова. Багато що з українського життя, між іншим, я почав цінувати більше, наприклад, їжу. Щодо одруження з американкою, то вже після кількох годин перебування серед техаських дівчат, зробив висновок, що мені доведеться багато займатися... наукою. Так воно і вийшло. А стосовно “залишитися там”, то однією з умов участі в програмі JFDP було зобов'язання повернутися в Україну.

- Ну, що ж, тоді давайте про менш цікаве. Що це за програма і чим Ви, власне, займалися?

- JFDP – “Програма розвитку молодих викладачів”. За нею 15 осіб з України. 54 з Росії та 8 з Казахстану мали можливість провести навчальний рік в американському університеті – ходити на заняття, спілкуватися з колегами, читати, аналізувати, бувати на конференціях, трохи викладати, розробляти власні курси для викладання в українському вузі. Університет, в якому я був – Texas A&M – один з найбільших в Америці, і там багато що відбувається.

- То Вам вдалося трохи проїнятися духом Америки?

- Зрозуміти Америку якомога краще і усвідомити, що звідти варто і можливо перенести до нас – було, власне, моєю метою. Особливо, коли я втямив, що мої уявлення про США, а я їх раніше вважав досить ґрунтовними, фактично не відповідають дійсності.

- Аж гак?

- Так, починаючи з якихось окремих речей – стилю та інтонацій спілкування в спортзалі, кінотеатрі, автобусах, аудиторіях, фільмів, які вони дивляться (зовсім не ті, що ми вважаємо американським кіно), швидкості мови та компетентності колег (в Америці бути компетентним обов'язково, і в той же час для цього є всі можливості – література, Інтернет і т.і.) і закінчуючи чимось загальним – системою освіти, її направленістю та ефективністю, почуттям гумору та ментальністю людей, широтою їх інтелекту. Все виявилось не таким як я уявляв. До речі: той, хто побував там десяток років тому, зараз опинився би в зовсім іншій країні. Америка дуже динамічна.

- То чи не поділитися якимись своїми спостереженнями?

- З радістю. Спробую розповісти те, що важливо для наших студентів. Почну з системи освіти. Вона вважається найкращою в світі, і кожного року десятки тисяч бажаних з-за кордону сплатують власні кошти і вступають до американських вузів. Це при тому, що їх освіта (з 1000 дев'ятнадцятирічних американців більше 500 вчаться зараз у вузі) і досить рівна за силою різних вузів, і працює інакше від нашої. Давайте виконаємо таку вправу на уявне повернення в дитинство: ми з вами змагаємось у “Веселих стартах” на березі моря. Завдання – начерпати швидше за суперника велике відро морської води. Але кухлі у нас різні – у мене півлітрова банка, а у вас – пляшка з-під шампанського. Правда у мене в банці нічого немає, а у вас вже півпляшки хтось набрав. Чи уявляєте ви результат конкурсу?

- Мабуть багато слів та ревіння.

- А от над нашими студентами так не ревуть, хоч порівняно з американськими однолітками вони і являють собою пляшки з вузьким горлом! Я маю на увазі, що вас (і мене) ніхто спеціально не вчив, як швидко, глибоко й ефективно опрацьовувати велику кількість складного матеріалу, обмислювати його, формувати власну думку, пов'язувати з власним досвідом, створювати і реалізовувати програму дій на його основі. В Америці ж вчать. Крім того, в них з кожної дисципліни чудові підручники, в кілька разів товщі та гарніші за наші. На їх основі можна давати дуже різноманітні завдання, що й роблять американські викладачі.

- Але ж кажуть, що наша освіта теж непогана.

- Це один з міфів, який є напівправдою і тому досить шкідливий. Стверджуючи таке, мають на увазі насамперед технічні спеціальності (що в нормальному суспільстві є тільки частиною всієї системи освіти), по-друге, той стан, який був 15-20 років тому. Американська освіта значно перебудувалася за цей час, а наша залишилася майже тією ж і тому застаріла. Ставлення американського суспільства до системи освіти дуже уважне та прискіпливе. Президент Клінтон кожного року ставить перед нею нові завдання. Ймовірний наступний президент (син Джорджа Буша) взагалі виїжджає переважно на освітніх ініціативах. Втім, це стосується більше середньої освіти. Вища й сама про себе добре дбає і заробляє гроші.

Щодо ефективності нашої вищої освіти скажу ще так: американці вважають, що зв'язок між освітою та економікою – прямий, тому приїхавши в Миколаїв, американець би висловився в такому дусі: “Якщо ваші суднобудівні заводи не працюють, у вас щось не те з освітою – чи робітників, чи управлінців, чи керуючих галуззю, чи урядовців, чи усіх разом”.

- Але все ж таки правда, що наші студенти виглядають в Америці непогано.

- Це так, і пояснення просте: туди їде відносно невелика кількість наших студентів і досить розвинутих та цілеспрямованих (саме тільки вивчення іноземної мови на належному рівні дуже розвиває). Це мало свідчить про загальний стан нашої освіти.

- То чи є у Вас якісь конкретні поради нам, студентам МФ НаУКМА 1999 року?

- Я б дуже хотів, щоб наші студенти усвідомлювали дві речі:

1. Їм пощастило вчитися у вузі, який не на останньому місці як за матеріальною базою, так і за рівнем освіти. Спасибі адміністрації за його організацію.
2. У нас, викладачів та адміністрації, є свої обмеження: законодавчі (ми, на жаль, мусимо дотримуватися міністерських положень), фінансові, часові (у добі тільки 24 години, вуз існує тільки 3,5 роки), просторові (приміщення), культурні (всі ми більшу частину життя провели в Радянському Союзі, а як відомо, хто лягає спати з собаками, той встає з блохами) і т.д. Тому студентам варто свідомо ставитися до своєї освіти і брати максимум від цих чотирьох (чи п'яти) років навчання. Працюйте самостійно над собою.

До речі, через рік-два з'явиться можливість одержати американську освіту по Інтернету і не за великі кошти. Та й в Америку насправді не так вже й важко дістатись – про це якось іншим разом.

- Розкажіть ще щось про Америку – якщо залишиться місце на сторінці, ми – надрукуємо.

- Якщо обмежитись відзначенням всього трьох рис сучасної Америки, я б запропонував.

Перша: абсолютна повага однієї людини до іншої, навіть якщо іншій 18, або 1 рік. Повага до її потреб, емоцій, думок, бачення. Толерантність.

В тому університеті, де я був, підвищення плати за навчання неможливе без згоди студентського сенату. Кожному викладачеві в кінці триместру студенти

виставляють рейтинг (в анкеті 10 питань визначені сенатом викладачів і ще 5 – сенатом студентів) і середні бали оприлюднюються в газеті. Ми ж, якщо й проводимо щось подібне, то, схоже, вважаємо доцентів та професорів менш психічно стабільними та більш вразливими за студентів, бо студентський рейтинг вивіщуємо, а викладацький – ні.

Деякі вирази та способи спілкування, які можна спостерігати навіть у нас в Академії (про те, що зовні Академії, я взагалі мовчу) для американців не прийнятні, бо показують недостатню повагу до іншої людини. Заглиблюватись я тут не буду, але пропоную виробити власне ставлення до цієї теми.

Друга: відсутність страху перед життям. У нас таке ставлення, звичайно, не легко побудувати. Але й дає воно чудову психологічну стабільність людей.

Третя: самоаналітичність у конструктивному розумінні – вміння обмислювати одержаний за останній час досвід і втілити одержані висновки в своє життя. Америка дуже багато аналізує себе, зокрема кількісно – тільки з питань освіти більше 150 журналів!

Як наслідок, маємо: багато компетентних, веселих, психологічно стабільних та гнучких, дуже демократичних людей. Така країна здатна вирішувати свої проблеми (їх теж вистачає, але дещо іншого рівня, ніж наші). Якщо є бажання в цьому пересвідчитися, приходьте на невеличку виставку книг і матеріалів, яку я влаштую коли вони дійдуть поштою. Або можете вже переписати у мене дискету з різними статтями. Багато з них з журналу “Fast company” про явища в сучасному бізнесі. Його можна читати в Інтернеті за адресою: <http://www.fastcompany.com/search/searcher.html/>

- Дякую за інтерв'ю, читачі, якщо тільки дочитайте до кінця, обов'язково скористаються Вашими порадами. До побачення!

Редакція “Ваганта” висловлює велику подяку Вадиму Павловичу за надану технічну допомогу у вигляді диктофону, який був подарований нам для подальшої плідної праці, що, сподіваємось, втілиться на сторінках “Ваганту” у вигляді нових інтерв'ю з новими цікавими людьми.

Attention!!! Наведені в інтерв'ю оцінки – є справою В.П.Черкасенка і не обов'язково співпадають з думкою редакції.

Нашу першу «Літературну сторінку» відкриває випускниця 1999 року
Запорізького "Січового колегіуму" **Юлія ФРАНК**. Презентуємо маленьку
часточку її творчого доробку в Малій Академії Наук із циклу
"Поезіє, сонце моє оранжеве"

БАЛАДА ПРО УКРАЇНУ

Летіла степом сивая зозуля,
Широким степом, в сиву далечінь.
Співала пісню про журбу і біль,
Про рідний край, де виросла й живу я.
Співала пісню про народ рабів,
Який на себе сам надів кайдани.
Співала про борців, про бунтарів,
Що пута смерті й лиха розірвали.
Про тих, хто кров гарячу проливав
За рідний край, за мир і щастя в світі,
Про тих, хто словом полум'яним спопеляв
Неправду чорну і пускав на вітер
Брехливий попіл ненависті й зла.
І в'ється чорний попіл шляхом сивим.
Своя держава в нас, та не своя душа.
І доки не знайдем її – не будем вільні.
Поки на брата гострить брат ножа,
Не буде доти рідний край щасливий,
Кінця не буде пісні про печаль,
Про біль і горе рідної України.

ВЕСНЯНА КАЗКА

Білі пелюстки, свіжа трава,
Квітуча акація, місяць і зорі.
Миля чаклунка – ніч весняна
Знов розплескала чари квіткові.

Вмиля небо травнева гроза,
Впали на трави сріблясті роси,
У лісовому палаці весна
Місячним гребнем розчісує коси.

А як світанок край неба розлив
Дивну палітру проміння ясного,
Ніч розчинилась у співі птахів,
Зникло те диво та вернеться знову.

Весняної ночі квітковий дурман,
Спів солов'їний та зорі яскраві.
Миля чаклунка – ніч весняна,
Мене навіки ти зчарувала.

Надруковано з часопису Запорізького
"Січового колегіуму" "Січ", 1991, № 1

ПАНОРАМА мистецької та самодіяльної творчості

НаУКМА:

Академічна хорова капела "Почайна" впродовж минулого навчального року взяла участь у міжнародному хоровому фестивалі "Золотий лев" (Львів), а також в заходах по вшануванню пам'яті Симона Петлюри (Прага), в музичному фестивалі "Світ музики" у м. Фівізано (Італія).

Студентський експериментальний театр "LUDUS" у 1999 році став організатором Першого міжнародного фестивалю вуличних театрів "Відкрите небо" в Києві та Алушті, взяв участь в кількох інших міжнародних фестивалях, здобув 4 найпрестижніші театральні нагороди "Київська пектораль": за кращу виставу ("Голомоза співачка" Е.Йонеско), за кращу жіночу роль і за кращу жіночу роль другого плану в ній, за кращу сценографію (вистава П.Хакса "Амфітріон"). Колектив отримав запрошення взяти участь в ЕКСПО – 2000 у м. Ганновер (ФРГ).

Новий навчальний рік Галерея Мистецтв відкрила виставкою творів видатного українського художника, лауреата Державної премії імені Т.Г.Шевченка, Заслуженого діяча мистецтв України Івана-Валентина Задорожнього.

1 жовтня відбувся Бал знайомств.

2 жовтня Студентський театр "LUDUS" презентував виставу "Амоге. Коло на схід (Захід)".

Острозька академія:

За досягнення у розвитку художньої творчості Президія Ради Федерації профспілок України присвоїла почесне звання Народного самодіяльного колективу камерному хору та театральному колективу академії.

А Н О Н С

15 жовтня в НаУКМА –

День Академії !!!

12-14 червня 1999 року
у м. Миколаєві розпочалася 1 Універсіада
закладів навчально-наукового комплексу Києво-Могилянська академія

“Єдина родина”

На першому (чоловічому) етапі в ній взяли участь 4 команди – НаУКМА, Острозької академії, Миколаївської філії і Таврійського інституту підприємництва і права.

ЗВЕДЕНА ТАБЛИЦЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗМАГАНЬ 1 ЕТАПУ

Команди	Міні-футбол	Волейбол	Баскетбол	Настільний теніс	Місце
НаУКМА	3	3	1	3	II
Острозька академія	1	2	2	1	I
Миколаївська філія	2	4	3	1	III
ТІПІ	4	1	4	2	IV

Кращими гравцями з окремих видів спорту визнані:

БАСКЕТБОЛ - Олександр Корчевський (НаУКМА)
МІНІ-ФУТБОЛ - Ігор ПРИТ (Острозька академія)
ВОЛЕЙБОЛ - Володимир РИКОВ (Миколаївська філія)
НАСТІЛЬНИЙ ТЕНІС - Степан ДАВИДЧУК (ТІПІ)

Гравці нагороджені призами Президента НаУКМА В. Брюховецького

16-19 жовтня ц.р. в Острозькій академії відбудуться змагання жіночих команд з волейболу, бадмінтону, настільного тенісу й могилянського квінтатлону, в яких візьмуть участь крім вищеназваних навчальних закладів також Кременецький педагогічний коледж імені Т.Г.Шевченка та Галицький коледж

ПОЗДОРОВЛЯЄМО!

Дениса НІКІТІНА – учня 11 класу Сєвєродонєцького колегіуму, який виборов звання чемпіона Європи з карате і таїкбоксінгу за версією ВСІСТЕЛЕВЕ у ваговій категорії 57 кг

Антон ЧОРНОГО – учня Києво-Могилянського колегіуму, який у своїй віковій категорії (12 років) виборов 6-те місце на чемпіонаті світу з шахів, що проходив в цьому році в ФРН

Промова комп'ютерщика на передвиборному мітингу

Браття і сестри!

Штучний інтелект у небезпеці. Ми попереджали, що розподілений розподіл загрожує надмірною концентрацією даних і знань в західних банках даних. Каналами так званої всесвітньої павутини гідра капіталізму відсмоктує так звану інтелектуальну власність.

Визнаючи в цілому багатоукладність операційних систем, ми в той же час виступаємо проти приватизації великих масивів даних при динамічному розподілі власності. Так звана абстракція даних, яка повинна супроводжуватися точною типізацією, насправді призводить до зубожіння широких мас слабо соціально захищених верств софтвера. Їм категорично бракує пам'яті та інших ресурсів. Тактова частота пересічних комп'ютерів постійно знижується до рівня 286-го процесора. Чужоземні і через те чужорідні драйвери неохоче й презирливо ставляться до наших застарілих 5-дюймових дисків.

Так звана персоналізація комп'ютерів, силоміць насаджувана з Заходу, призвела до того, що більшість населення було позбавлене можливості працювати на мейнфреймах в радісних умовах вокзалу (вислів відомого "західняка" А.П.Єфремова, який дуже багато зробив для вітчизняного програмування).

Ми ще в 1992 році попереджали про згубність так званої гренобльської ініціативи, яка закликає до злиття парадигм. Парадигма повинна бути чистою! Наш гені-

альний учитель в своїй геніальній книзі "Системна архітектура і зсув парадигми" сформулював основні принципи цього самого зсуву. Прості програми повинні взяти під свій контроль *e-mail*, банки даних, електронні шлюзи й мережі.

Пора від безплідного переписування так званих термів перейти до реальних реформ. Можна тільки уявити собі, як згубно вплинуть змішані (знов еклектика!) обчислення для лямбда-обчислення на підготовці комбайнів до весняної сівби!

Не все у цій науці ми відкидаємо з порога. Нам близькі ідеї уніфікації, особливо ті з них, що засновані на теоріях з рівністю. Завважимо, що надмірне захоплення базами поліноміальних ідеалів є засобом відходу від реального часу і ідеалізмом та соліпсизмом, що звідси випливають. Теорема про нерухому точку суперечить діалектичній логіці.

Виконавча влада на робочих місцях свавольно, відбираючи всі ресурси пам'яті і процесора у рядових робочих програм. Особливо зловісну роль грають при цьому так звані "кватирки", як на комп'ютерних нелегальних ринках називають Windows 95/98. А чого вартий Unix, який прямо насаджує нездорову конкуренцію поміж обчислювальних процесів!

Під фальшивим приводом підвищення дієвості нас штовхають в обійми архітектури клієнт-сервера, в основі котрого, певна річ, лежить необмежена експлуатація

програми програмою. Ми вже не кажемо про чисто буржуазну фразеологію цієї архітектури.

Всі програми рівні, однак є програми більш рівні, ніж інші, скажемо ми, перефразовуючи нашого ідеологічного супротивника Орвелла. Нашим програмам часом не вистачає класового чуття, але по мірі проникнення наших товаришів на різні щаблі управління ми повернемо їм це пролетарське почуття справедливості і рівності.

Геть розподіл управління, хай живе загальна централізація управління розподілу!

Прийшовши до влади, ми примусимо тих, хто перевів свої дані в західні банки даних, повернути ці дані в інформаційне середовище і розподілимо їх по справедливості.

Не вірте тим, хто обіцяє вирішити всі ваші проблеми за обмежений час, навіть якщо вони алгоритмічно не підлягають розв'язанню. Насправді вони настільки потонули в нецтві й інтеррапції (interruption), що нездатні це зробити навіть за поліноміальний час.

Приховуючи ідеологічну сутність за так званими загальнопрограмними цінностями, наші супротивники називають ідеологію стилем, парадигмою і навіть філософією.

Один з провідних ідеологів ідеалізму П. Вагнер паплюжить такі неминущі цінності, накопичені епохою поголовної рівності, як алгоритми й машини Т'юринга (він насправді наш, цей товариш Т'юринг, хоч поняття оракула дуже віддає ідеалізмом), несправедливо перекручуючи факти, звинувачуючи їх у нестачі, а то й у відсутності інтерактивності, тобто здатності взаємодіяти. Пан Вагнер через своє буржуазне походження і виховання просто не уявляє собі, що краще середовище для взаємодії — це шеренга. І взаємодія — по команді, без сервільної іманентної угоди у відповідності з чужими для нас протоколами.

Величезної шкоди нашому народу заподіяли так звані мобільні агенти. Імперіалістична агентура зробила все для дезорієнтації і профанації наших святих градієнтів і, можна прямо сказати, — векторів розвитку. До речі, як тільки ми прийдемо до управління, ми тут же запустимо в телеконференцію референдум про відновлення у попередньому складі нашої Великої мережі братських співтовариств.

Ми попереджаємо, що порогові елементи нашої логіки розігралися до ймовірності зриву перехідних процесів. Народ втомився від штучно синтезованих *constraint*'ів марного *narrowing*'у. Не будемо чекати, доки людина з комп'ютером трансформується в людину з рушницею!

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Президент НаУКМА

..... В. Брюховецький
23 вересня 1999 р.

ПРОГРАМА ЄДНАННЯ

Практичні заходи по зміцненню зв'язків між структурами Києво-Могилянської Академії
на 1999-2004 роки

1. Навчальна робота

Визначити потреби підопічних структур у читанні окремих курсів і надавати їм необхідну допомогу викладачами. Запрошувати до НаУКМА провідних викладачів філій для читання окремих тем, розділів, курсів
Починаючи з 1999/2000 н.р. В.Зубко, керівники НаУКМА, філій, коледжів

Провести експеримент щодо формування консолідованого педагогічного навантаження з правничих та інших навчальних дисциплін з урахуванням нагальних потреб філій
Починаючи з серпня 1999 р. В.Гусев, І.Пасічник, Л.Клименко

Створити на базі Острозької академії, Миколаївської філії та Таврійського інституту підприємництва і права єдину інтернетну мережу, а при необхідності і навчально-консультаційні пункти для впровадження дистанційної освіти
До 1 лютого 2000 р. Керівники навчальних закладів, відділення ВДО

Внести Президентові НаУКМА пропозиції щодо удосконалення нормативної бази взаємодії з філіями, коледжами та колегіумами, а саме:

- Урівняння в умовах прийому на магістерські програми випускників філій з бакалаврами та спеціалістами університету
До 1 грудня 1999 р. В.Зубко, А.Тихолаз
- Визначення умов прийому на програми спеціаліста НаУКМА випускників філій
За необхідністю В.Зубко, керівники факультетів і департаментів
- Оновлення Положення про особливі умови прийому на бакалаврські програми НаУКМА
До 1 травня 2000 р. С.Іванюк, І.Пасічник, Л.Клименко, В.Зубко
- Створення єдиної нормативної бази стосунків КМА з колегіумами
1999-2000 рр. В.Зубко, О.Третьякова

Розширювати коло додаткових спеціальностей та сертифікатних програм для НаУКМА, філій та коледжів
Упродовж всього періоду Керівники навчальних структур КМА

Розробити й реалізувати студентські обмінні програми
Упродовж всього періоду Керівники структур КМА

Організувати проходження археологічної практики студентів НаУКМА на базі Острозької академії, педагогічної практики – на базі колегіумів
Починаючи з 2000 р. С.Іванюк, І.Пасічник, О.Погорілий, директори колегіумів

Налагодити стійкі робочі зв'язки лабораторій, однопрофільних кафедр, факультетів і департаментів з одночасним посиленням координуючої ролі цих підрозділів з боку НаУКМА
Впродовж 1999/2000 н.р. Керівники згаданих підрозділів

Вивчити можливості створення комплексних лабораторій з мікропроцесорних засобів обробки інформації для виконання кваліфікаційних робіт

Впродовж 1999/2000 н.р.

Проректори з навчальної роботи

Проводити спільні літні школи для іноземних громадян

З 2000 р.

Керівники навчальних закладів

Використовувати програми підготовки спеціалістів Острозької академії і Миколаївської філії, а згодом і Таврійського інституту підприємництва і права для продовження навчання бакалаврів НаУКМА, які не пішли до магістеріуму

З 1999 р.

Керівники навчальних закладів, студенти

Провести експертизу й узгодження навчальних програм колегіумів на відповідних кафедрах НаУКМА

1999-2001 рр.

О.Третьякова, завідувачі кафедр

Практикувати проведення олімпіад колегіантів з профільних дисциплін факультетів і департаментів

З 2000 р.

О.Третьякова, керівники підрозділів

2. Кадрова робота

Суттєво збільшити у всіх структурах КМА частку викладачів за постійним місцем роботи

1999-2004 рр.

Керівники навчальних закладів

Організувати на профільних кафедрах НаУКМА стажування викладачів за заявками філій та коледжів, які подаються на ім'я віце-президента до 1 вересня кожного року

За необхідністю

Керівники філій, коледжів, кафедр НаУКМА

Сприяти виділенню місць в аспірантурі та докторантурі НаУКМА для Острозької академії, Миколаївської філії, коледжів, що працюють під патронажем КМА

Постійно

М.Брик

Упровадити в практику підбір і направлення випускників бакалаврату, магістеріуму та аспірантури НаУКМА на роботу в підрозділи КМА за заявками керівників філій, коледжів і колегіумів, які подаються на ім'я віце-президента до 1 березня

З 2000-го р.

В.Гусєв, А.Тихолаз, М.Брик, керівники закладів

Вивчати стиль і ефективність роботи керівників філій, коледжів, колегіумів та їхніх структур

Постійно

Експертні комісії

3. Наукова і науково-методична робота

Залучати науковий потенціал філій і коледжів до роботи в наукових центрах НаУКМА

Постійно

М.Брик

Розширити участь викладачів філій та підпорядкованих структур у щорічній науковій конференції НаУКМА "Україна: людина, суспільство, природа", інших конференціях, семінарах, читаннях, а співробітників університету – в аналогічних заходах філій, коледжів, колегіумів

З 2000 р.

М.Брик, керівники навчальних закладів

Надавати більше можливостей викладачам і науковцям підпорядкованих структур друкуватися в наукових записках, збірках та інших виданнях НаУКМА, своєчасно інформувати і залучати професорсько-викладацький склад університету до участі в наукових виданнях зовнішніх підрозділів

Починаючи з 1999 р.

М.Брик, керівники навчальних закладів

Поширити право участі в конкурсах науково-методичних праць та конкурсі на написання україномовних підручників на викладачів філій і коледжів

Починаючи з 1999 р.

С.Іванюк, В.Зубко

Проводити наукові читання з історії Києво-Могилянської та Острозької академій

1 раз у 2-3 роки

Завідувачі кафедр історії навчальних закладів, СНТ, М.Брик

При створенні спеціалізованих рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій використовувати науковий потенціал філій та коледжів

Постійно

М.Брик

Провести науково-практичну конференцію з проблем вживання української мови в структурах КМА і в Україні

2000/2001 н.р.

Філологічні кафедри КМА, М.Брик

Вивчити доцільність створення спільної навчально-методичної комісії КМА

Протягом 1999/2000 н.р.

Проректори з навчальної роботи

Запрошувати до участі в методологічному семінарі "Liberal Arts в НаУКМА" представників філій, практикувати виїзні його засідання в філіях та коледжах

Починаючи з жовтня 1999 р.

В.Гусев, проректори з навчальної роботи філій

Створити при НаУКМА Малу Академію Наук з метою залучення учнів до дослідницької роботи і селекції кращих випускників колегіумів

Протягом 1999-2000 рр.

М.Брик, О.Третьякова

Проводити семінари-тренінги для викладачів колегіумів, зустрічі представників авторських програм

Періодично

О.Третьякова

4. Видавнича діяльність

Започаткувати періодичне інформативне видання про найважливіші події в житті філій, коледжів і колегіумів КМА

Щотриместра, з 1999 р.

В.Зубко

Організувати щорічне видання календаря-довідника Острозької академії

З 2000 р.

І.Пасічник

Розширити представництво авторів з підопічних закладів в методичній серії, часописі "Урок української", журнали "Політична думка", "Академічний панорама" та інших виданнях НаУКМА

Починаючи з 1999 р.

Редактори видань

Розробити спільний план методичних видань, підручників, посібників

З 2000 р.

В.Горський

Провести семінар або нараду керівників видавничих відділів навчальних закладів, що знаходяться під патронажем КМА, редакторів видань, зокрема й студентських, з проблем підвищення ефективності і якості роботи

У 2000 р.

Декан-організатор факультету журналістик

5. Виховні заходи

Розробити комплексну програму організації виховного процесу в КМА, затвердити її теоретичні засади і практичні рекомендації на спеціальній конференції

До 1 червня 2001 р.

В.Зубко, ректори НаУКМА, ОА, МФ, директори коледжів і колегіумів

Започаткувати проведення фестивалів самодіяльної творчості студентів та колегіантів КМА

Починаючи з 2001 р.

О.Замостян, оргкомітет

Проводити пересувні виставки-звіти мистецьких студій колегіумів "Великодня мозаїка"

Щорічно

О.Третьякова, директори колегіумів

UKMA Library * Book

0107762

32896

Запрошувати до участі в концертних програмах НаУКМА та філій представників колегіумів
Систематично О.Замостян, О.Третьякова, керівники філій

Упровадити літературно-творчий конкурс "Віват Академія! Віват Україна!"
1 раз у 2-3 роки В.Моренець, керівники філологічних кафедр, оргкомітет

Проводити обмінні виставки творів мистецтва, які експонуються в галереях НаУКМА і Миколаївської філії
Систематично Керівники КМЦ

Завершити другий етап Універсиади КМА і зробити її традиційною з періодичністю один раз у 2-3 роки
Жовтень 1999 р. Оргкомітет 1 Універсиади та Координаційна рада з питань фізичного виховання при віце-президентів КМЛА

Вивчити реальні можливості створення на кооперативних засадах і внести пропозиції Президентів КМА щодо туристської бази та спортивно-оздоровчого табору в Криму або Миколаївській області
До квітня 2000 р. Керівники навчальних закладів КМЛА

6. Організаційні заходи

Домагатися упровадження принципових засад життєдіяльності й організації навчально-виховного процесу НаУКМА у філіях та коледжах
Постійно В.Зубко, керівники філій і коледжів

Аналізувати якість підготовки студентів та учнів, виконання навчальних планів, тематичних планів наукової роботи, формування контингенту студентів і викладацького складу, стан методичного забезпечення, комп'ютеризації навчального процесу, виховної роботи, фінансової діяльності, створення умов для успішного навчання і роботи, використання ресурсів та інші аспекти діяльності навчальних закладів, вивчати і впроваджувати кращий досвід
Систематично Академічна конференція, Вчена рада КМА, Координаційна рада при Президентів КМА, експертні ради

Практикувати проведення нарад, семінарів, конференцій, "круглих столів", практикумів з актуальних питань життєдіяльності навчальних закладів – навчальної, наукової, методичної, виховної роботи, економічного та фінансового забезпечення, проведення взаєморозрахунків, взаємовідносин з орендарями, правових питань, створення сприятливих умов для формування нормального соціально-психологічного клімату в колективі, обміну досвідом організації студентського та учнівського самоврядування тощо
Періодично В.Зубко, керівники навчальних закладів

Допомагати навчальним закладам у проведенні ліцензування, атестації й акредитації
За необхідністю В.Зубко, керівники навчальних закладів

Розглядати бюджети філій, сполучаючи їх з попереднім робочим аналізом
У першій половині року Є.Онищенко, керівники філій

Налагодити більш тісний зв'язок колегіумів з філіями КМА
Впродовж всього періоду В.Зубко, О.Третьякова, керівники філій

Проводити регулярні засідання Ради директорів колегіумів для вирішення нагальних питань
За регламентом Асоціації колегіумів О.Третьякова

Провести експеримент щодо використання тестів на визначення рівня володіння викладачами української мови на кшталт TOEFL
Кафедри української мови та україністики, завідувачі